

ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพตำบลหัวไทรฉบับ พ.ศ. 2557

เพื่อปฏิบัติตาม มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติได้จัดทำธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และคณะกรรมการจัดทำธรรมนูญสุขภาพตำบลหัวไทร ได้เสนอ หลักการมีส่วนร่วม การเปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน ใช้ข้อมูลวิชาการและการจัดการ ความรู้เป็นฐานสำคัญ เพื่อให้ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ สะท้อนเจตนารมณ์ และเป็นพันธะ ร่วมกันของสังคม ให้สังคมสามารถนำไปใช้เป็น กรอบและแนวทาง ในการกำหนดทิศทางและ เป้าหมายของ ระบบสุขภาพในอนาคต ทั้งนี้ ภาศึเครือข่ายระดับพื้นที่สามารถจัดทำธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพ เฉพาะพื้นที่ของตน โดยต้องไม่ขัดหรือแย้งกับธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ คณะกรรมการจัดทำธรรมนูญ สุขภาพตำบลหัวไทรและภาศึเครือข่าย แกนนำชุมชน แกนนำท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้อง จึงกำหนดข้อตกลงไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ธรรมนูญนี้เรียกว่า “ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพตำบลหัวไทร ฉบับ พ.ศ. 2557”

นิยามศัพท์

ข้อ 2 ในธรรมนูญนี้

“สุขภาพ” หมายความว่า ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยง กันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่นรัฐวิสาหกิจ องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ องค์กรมหาชนและหน่วยงานอื่นของรัฐ

“เศรษฐกิจพอเพียง” หมายความว่า แนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับ ครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะ การพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการ ต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนใน ชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ และให้มี ความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุล และ พร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจาก โลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

“นโยบายสาธารณะ” หมายความว่า ทิศทางหรือแนวทางที่สังคมโดยรวมเห็นว่า หรือเชื่อว่าควร จะ ดำเนินการไปในทิศทางนั้น รวมถึงนโยบายที่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรที่กำหนดมาจากรัฐหรือที่ประชุมประชาคม ตำบลด้วย

“ **การมีส่วนร่วม** ” หมายความว่า การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ในลักษณะของการร่วมรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับประโยชน์ร่วมติดตามประเมินผลและตรวจสอบ

“ **การป้องกันโรค** ” หมายความว่า การกระทำหรืองดกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อไม่ให้เกิดการเจ็บป่วยหรือเป็นโรคและการป้องกันไม่ให้กลับเป็นซ้ำในกรณีที่ยาจากการเจ็บป่วยหรือเป็นโรคแล้ว สามารถแบ่งออกได้

เป็น ๓ ระดับ คือ การป้องกันก่อนการเกิดโรคหรือก่อนการเจ็บป่วย การป้องกันโรคในระยะเวลาที่เกิดโรคหรือเจ็บป่วยขึ้นแล้ว และการป้องกันโรคและฟื้นฟูสภาพเมื่อหายจากการเจ็บป่วยแล้ว

“ **การควบคุมโรค** ” หมายความว่า การควบคุมโรคระบาด โรคไม่ติดต่อ โรคติดต่อ โรคติดต่ออันตรายต่างๆ รวมทั้งโรคที่เกิดจากการปนเปื้อนของสารต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมและอาหาร และโรคอื่น ๆ ที่สามารถลดความสูญเสีย สุขภาพ ชีวิตและทรัพยากรได้หากมีการตรวจพบแต่เนิ่นๆ

“ **การบริการสาธารณสุข** ” หมายความว่า การบริการต่างๆ อันเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพการป้องกันและควบคุมโรคและปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ การตรวจวินิจฉัยและบำบัดสภาวะความเจ็บป่วยและการฟื้นฟูสมรรถภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน

“ **ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ** ” หมายความว่า องค์ความรู้ ความคิด ความเชื่อ และความชำนาญในการดูแลสุขภาพโดยอาศัยความรู้ที่ได้สั่งสม ถ่ายทอด และพัฒนาสืบต่อกันมาในท้องถิ่นซึ่งรวมถึง การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกอื่นๆ ที่ประชาชนและชุมชนใช้ในการดูแลสุขภาพอย่างสอดคล้องกับท้องถิ่นนั้นๆ ด้วย

“ **ผู้บริโภค** ” หมายความว่า ผู้ซื้อหรือผู้รับบริการหรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการจากผู้จัดให้มีซึ่งสินค้าหรือบริการหรือข้อมูลข่าวสาร อันนำไปสู่การบริโภค และหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้รับบริการโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม

“ **การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ** ” หมายความว่า การนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่หน่วยงานของรัฐและภาคส่วนต่างๆ จัดทำขึ้น เพื่อเผยแพร่และสื่อสารกับประชาชนด้วยรูปแบบและช่องทางต่างๆ

หมวด ๑

ปรัชญาและแนวคิดหลักของระบบสุขภาพ

ข้อ 3 ทุกภาคส่วนและประชาชนในตำบลหัวไทรมีหน้าที่ร่วมกันในการขับเคลื่อนการพัฒนา ระบบสุขภาพ จากแนวทางบริโคนิยมไปสู่แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการดำเนินชีวิตตามหลัก ศาสนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านสุขภาพทั้งทางกาย ทางจิต ปัญญาและสังคม

หมวด ๒

คุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป้าหมายของระบบสุขภาพ

- ข้อ 4 เป้าหมายด้านสุขภาพของคนตำบลหัวไทรคือร่วมกันป้องกันโรคและสร้างเสริมสุขภาพทุกคนและทุกครัวเรือน อย่างต่อเนื่อง เมื่อเจ็บป่วยต้องได้รับการดูแลทันที่

หมวด ๓

การจัดให้มีหลักประกันและความคุ้มครองให้เกิดสุขภาพ

- ข้อ 5 ให้ อบต.หัวไทร,รพ.สต.หัวไทรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมให้มีการป้องกันภัยจากการประกอบอาชีพ และเตรียมพร้อมรับภัยพิบัติทางธรรมชาติในพื้นที่ ตำบลหัวไทรโดยเฉพาะ ภาวะน้ำท่วม
- ข้อ 6 คนในตำบลหัวไทรต้องได้รับการคุ้มครองหลักประกันสุขภาพที่ครอบคลุมประชาชนทุกคน

หมวด ๔

การสร้างเสริมสุขภาพ

- ข้อ 7 สนับสนุนให้หน่วยบริการสาธารณสุขมีการบริการด้านสาธารณสุข ทั้งเชิงรับและ เชิงรุกอย่างครอบคลุมและต่อเนื่อง
- ข้อ 8 จัดให้มีระบบเตือนภัยด้านสุขภาพ ที่ประชาชนยอมรับ และนำไปใช้ได้จริง ในพื้นที่ตำบลหัวไทร เช่นการจัดตั้งหมู่บ้านลดเสียง ลดโรค ,การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหาร
- ข้อ 9 สนับสนุนให้มีการพัฒนาความรู้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) อย่างต่อเนื่อง
- ข้อ 10 อบต.เป็นหน่วยงานหลักในการ สนับสนุนให้ชุมชน องค์กร ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการสร้างสุขภาพป้องกันโรคและสนับสนุนการออกกำลังกายที่เหมาะสม
- ข้อ 11 อบต.สนับสนุนให้ชุมชนมีการดำเนินงานด้านครอบครัวอบอุ่น อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง
- ข้อ 12 ทุกครัวเรือนร่วมสนับสนุนเงินสมทบในกองทุนสร้างสุขภาพตำบลหัวไทร ปีละ 100บาท

หมวด ๕

การป้องกันและควบคุมโรคและปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ

- ข้อ 13 ครัวเรือนในตำบลหัวไทรจะเลี้ยงสุนัขไม่เกิน 3 ตัวโดยได้รับการดูแลวัคซีนและยาคุมกำเนิดจาก อบต.ทุกปี
- ข้อ 14 ทุกครัวเรือนจะร่วมกันป้องกันกำจัดลูกน้ำยุงลายในและบริเวณบ้านของตนเอง หากมีการตรวจพบลูกน้ำยุงลายรีบกำจัดทิ้ง เพื่อให้ร่วมกำจัดลูกน้ำต่อไป

หมวด ๖

การบริการสาธารณสุขและการควบคุมคุณภาพ

- ข้อ 15 ให้สถานบริการสาธารณสุข สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพและการทำงานเชิงรุกในการป้องกันและ แก้ไขปัญหาสุขภาพของประชาชนร่วมกับท้องถิ่น ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเชื่อมต่อกับระบบบริการสาธารณสุขระดับอื่น โดยมีระบบการส่งต่อที่มีประสิทธิภาพ
- ข้อ 16 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขสำหรับประชากรกลุ่มเป้าหมาย เฉพาะและมีความจำกัดในเข้าถึงการบริการสาธารณสุข ได้แก่ เด็ก เยาวชน สตรี ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสในสังคม อย่างเป็นระบบ ครบวงจร และมีประสิทธิภาพ

หมวด ๗

การส่งเสริม สนับสนุน การใช้และการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือกอื่นๆ

- ข้อ 17 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนการค้นหา และจัดทำข้อมูลคลังปัญญาท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

หมวด ๘

การคุ้มครองผู้บริโภค

- ข้อ 18 จัดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคระดับตำบล โดยเน้นหนักที่สุขภาพประชาชน โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
- ข้อ 19 ร้านค้าในเขตตำบลหัวไทรต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อการควบคุมดูแลตามข้อตกลงร่วมกัน เน้นการจำหน่ายสินค้าและบริการที่ถูกต้องปลอดภัย ลด หรืองดการจำหน่ายสินค้าทำลายสุขภาพ
- ข้อ 20 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดนโยบาย และจัดให้มีแผน งบประมาณ ข้อบัญญัติท้องถิ่น และกลไกในการคุ้มครองผู้บริโภค โดยบูรณาการงานคุ้มครองผู้บริโภคเข้าไปเป็น ภารกิจหลักของแผน โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริโภค และผู้เกี่ยวข้อง

หมวด ๙

การสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านสุขภาพ

- ข้อ 21 ให้ทุกครัวเรือนถือเป็นหน้าที่ในการมีตัวแทนเข้าร่วมประชาคมหมู่บ้านในแต่ละเดือนปีละ 6-8 ครั้ง

หมวด 10**การสร้างและพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุข**

ข้อ 22 ให้ อบต. สนับสนุนระบบการผลิตที่ให้ บุคคลจากชุมชน ท้องถิ่น ต่างๆ ให้มีโอกาสเข้าศึกษา และพัฒนาเพื่อกลับไปปฏิบัติหน้าที่เป็นบุคลากรด้านสาธารณสุขในท้องถิ่น ของตนเอง โดยเน้น การมีส่วนร่วมของชุมชน และองค์กรปกครองท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด

หมวด 11**การเงินการคลังด้านสุขภาพ**

ข้อ 23 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนจัดตั้งกองทุนสุขภาพของชุมชน โดยการ มีส่วนร่วมของ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน เพื่อสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันและควบคุมโรคและปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ การฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งสนับสนุนให้มี ระบบการติดตาม ประเมินผลและการตรวจสอบเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่มีธรรมาภิบาล

หมวดที่ 12**สำนักธรรมนูญสุขภาพ**

ข้อ 24 ให้จัดตั้งสำนักธรรมนูญสุขภาพในระดับตำบล ซึ่งเป็นองค์กรชุมชนร่วมกับคณะกรรมการหน่วย บริการ สาธารณสุขในพื้นที่ตำบลหัวไทร ตัวแทนทุกภาคส่วนร่วมเป็นกรรมการเพื่อ กำกับ ดูแล และ ขับเคลื่อนให้เป็นไปตามธรรมนูญสุขภาพ

หมวดที่ 13**หมวดเฉพาะกาล**

ข้อ 25 การแก้ไขเพิ่มเติมธรรมนูญสุขภาพฉบับนี้ให้ดำเนินการทบทวนเมื่อดำเนินการไปแล้ว 1 ปี เพื่อให้ สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อประโยชน์แก่สุขภาพของประชาชนในเขตตำบลหัวไทร เป็นหลัก โดยให้ อบต.สนับสนุนงบประมาณในการทบทวนปรับปรุง แก้ไขทุกๆปี
เริ่มใช้ ณ วันที่ 28 มีนาคม 2557